

Кільченко А.В.,

науковий співробітник відділу електронних інформаційних ресурсів і мережних технологій
Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України

Роменець Ю.В.,

провідний інженер відділу електронних інформаційних ресурсів і мережних технологій
Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України

ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ «НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ»: ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОВЕДЕННЯ РОБОТИ З КОРИСТУВАЧАМИ

Для вирішення питання інформатизації управлінської діяльності в Інституті інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України здійснюється НДР „Методологія інформатизації наукової і управлінської діяльності установ НАПН України на основі веб-технологій” (2012-2014 рр.). В результаті дослідження створено інформаційну систему «Національна академія педагогічних наук України. Наукові дослідження: планування, контроль, моніторинг» (далі ІС „Наукові дослідження”) [2]. ІС „Наукові дослідження” забезпечує єдине інформаційне середовище НАПН України та автоматизацію документообігу наукових досліджень в НАПН України.

Ця система дозволяє посадовим особам апарату Президії і співробітникам наукових установ НАПН України мати доступ до єдиної бази даних планування згідно визначеної політики прав і повноважень, використовувати нормативно-правову базу, шаблони, інтелектуальні інтерфейси, функції і сервіси цієї ІС для здійснення процесу планування наукових досліджень. ІС «Наукові дослідження» сприяє підвищенню рівня наукових досліджень, збільшенню продуктивності праці, скороченню часу обробки документів, зменшенню обсягу паперової документації.

Забезпечення виконання робіт по апробації і впровадженню ІС «Наукові дослідження» було включено до Постанови Загальних зборів НАПН України в 2011 році. Апробація системи була успішно проведена у Відділенні загальної середньої школи НАПН України. Були оброблені документи по п'ятнадцяти НДР, строки виконання яких 2012-2014 рр.

Для підготовки учасників проведення апробації ІС «Наукові дослідження» в Інституті інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України проведено тренінг «Використання інформаційної системи менеджменту наукових досліджень для документального супроводу НДР». У програму тренінгу були включені наступні питання:

1. Загальна інформація про інформаційну систему менеджменту наукових досліджень в НАПН України: ІС «Планування»: мета, принципи побудови системи, типи документів.

2. Інтернет портал ІС «Наукові дослідження»: користувачі, права, меню, контент, сервіси, функціонал.

3. Практична робота користувача в системі.

Для підготовки користувачів до практичної роботи в ІС «Наукові дослідження» в НАПН України в 2012 році був проведений методичний семінар «Забезпечення інформаційної системи менеджменту наукових досліджень на базі мережі Інтернет». На семінарі подана загальна інформація про ІС «Наукові дослідження», а саме, розглянуті цілі, завдання, вимоги, принципи побудови системи, типи документів, представлені результати апробації та публікації в наукових періодичних виданнях, доповіді на конференціях. Окремо обговорено умови застосування системи. Детально продемонстрована робота порталу ІС «Наукові дослідження»: використання, користувачі, права, меню, сервіси, функціонал, контент. В роботі семінару взяли участь Віце-президент, Академіки-секретарі, вчені секретарі відділень, співробітники науково-організаційного відділу, фінансово-економічного відділу, протокольного і загального відділу, відділу наукових і керівних кадрів, вчені секретарі наукових установ НАПН України. Після семінару протягом місяця співробітники НАПН України провели самостійно ознайомчі роботи з ІС «Наукові дослідження», за результатами яких були сформульовані питання, зауваження і побажання розробникам системи [1].

Роботи по впровадженню ІС «Наукові дослідження» в НАПН України розпочато в 2012 році. Ці роботи охоплюють інформаційне забезпечення НДР, розпочатих у 2013 році та запланованих на 2014 рік. Інформаційне забезпечення здійснюється уповноваженими особами відділень, апарату Президії, підвідомчих установ на порталі ІС «Наукові дослідження», на якому можуть реєструватися тільки співробітники НАПН України, яких занесено до бази даних цього порталу. Основна проблема, сформована користувачами системи, полягала в необхідності доповнення розділу «Допомога» методичними рекомендаціями щодо організації та початкових кроках по впровадженню ІС «Наукові дослідження» в науковій організації.

Підготовлено Розпорядження по НАПН України про впровадження ІС «Наукові дослідження», на підставі якого розроблено План і Порядок впровадження, визначено відповідальних осіб за інформаційне забезпечення. З метою роз'яснення та уточнення розроблених заходів щодо впровадження ІС «Наукові дослідження» проведено консультаційний семінар для осіб, відповідальних за інформаційне забезпечення, після чого в грудні 2012 року було розпочато проведення робіт по впровадженню системи відповідно до розробленого Плану.

Стан робіт по етапах впровадження, терміни яких визначені в Розпорядженні про впровадження, відображається на порталі в документі «Виконання розпорядження про впровадження ІС «Наукові дослідження» в розділі «Розпорядчі документи». Цей документ для кожного завдання, визначеного в Розпорядженні, містить посилання на документ, що описує результат виконання кожним виконавцем. Документ «Виконання Розпорядження про впровадження ІС «Наукові дослідження» актуалізується по закінченні директивного періоду виконання кожного пункту Розпорядження. Розроблено низку документів, які відображають стан виконання Розпорядження кожним підрозділом та установою НАПН України, наприклад: «Поточний стан реєстрації відповідальних осіб на порталі», «Дані про інформаційне забезпечення ІС «Наукові дослідження»». Протягом впровадження проводиться листування з відповідальними особами (відправлено біля 300 листів, отримано більше 250 листів), сформовано списки розсилки відповідальним особам. Постійно проводяться консультації по роботі з ІС «Наукові дослідження» як по телефону, так і на робочих місцях відповідальних осіб. На порталі зареєстровано 164 користувача із відділень, апарату Президії, підвідомчих установи НАПН України; сформовано інформаційну базу документів з планування НДР, що виконуватимуться в 2013-2015 рр.: 46 документів (запитів, перспективних тематичних планів тощо) із 12 підвідомчих установ. Поточний стан інформаційного наповнення по кожній підвідомчій установі по кожному виду документа публікується на порталі системи.

Таким чином, крім зручності для проведення аналізу робіт із впровадження системи, створений зручний механізм моніторингу виконання розпорядчих документів.

Роботи по впровадженню ІС «Наукові дослідження» в повному масштабі починаються в 2013 році. Введення в дію системи в повному обсязі заплановано на 2014 рік. Перспективи розвитку ІС „Наукові дослідження” полягають у розширенні функціональності корпоративного порталу НАПН України для підтримки процесів контролю виконання наукових досліджень на рівні звітних документів та наукової документації. В процесі тестування та експлуатації ІС „Наукові дослідження” планується подальша оптимізація, доопрацювання та удосконалення інформаційної системи, в тому числі механізму роботи з документами менеджменту наукової діяльності шляхом їх автоматичного формування в момент створення користувачем папки НДР (науково-дослідна робота).

Методичні, технологічні та організаційні підходи, розроблені в процесі створення і впровадження розглянутої системи, доцільно використовувати та інтегрувати в загальній системі управління освітою і наукою в Україні.

1. Задорожна Н.Т. Информационная система менеджмента научных исследований в НАПН Украины. – [Електроний ресурс] / Н. Т. Задорожна // Міжнародний журнал «Образовательные технологии и общество. – 2013. – №1 (16). – С. 699-737. – Режим доступу: http://grouper.ieee.org/groups/ifets/russian/depository/v16_i1/html/21.htm.

2. Національна академія педагогічних наук України. Наукові дослідження: планування, контроль, моніторинг // [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://planning.edu-ua.net>.